

Markéta Štauberová v závěru práce (str. 78) předkládá řadu možných způsobů čtení a interpretace svého textu. Můžeme jej podle jejího návodu považovat za „návod nebo příručku“, dále za beletrii, s přípodotkem, že „autorka usilovala spíše o literaturu faktu nežli fikci. Práce by mohla být cestopisem, ale ještě mnohem spíše je biografií.“ A konečně – desky, do kterých je text práce vetknut, a právě toliko ony, „nabízí prvotní možnost interpretovat ho jako *díplomovou práci*.“ Tento modus čtení zdá se mi pro hovor o diplomové práci jako přijatelný výchozí bod, pročť se ho s dovolením pro začátek přidržím.

Text je uspořádán do čtyř rozsahem srovnatelných oddílů, od úvodních stránek plyne v jednotném rytmu kapitol a podkapitol. (Jediné vybočení z pravidelného metra představuje souvislý popis semináře pro božejovické ochotníky, který by snad snesl další členění. Nepřerušované vyprávění nám ale na druhou stranu přináší zážitek souvislé práce na semináři). Jejich názvy provokativně, a přitom výstižně předesílají, kterým směrem se bude řeč dál ubírat, takže se čtenář, vybaven tímto drobným předporozuměním, těší, jak asi autorka vykrouží křivku jednak mezi jednotlivými kapitolami, jednak v jejich rámci, ku příkladu na trase „Cvičení, hra, snaha“ a „Výcvik, výchova, příprava“ (kapitoly 1.9 a 1.10). Ne náhodou uvádím případ z prvního oddílu s názvem „Práce s hlasem jako psychosomatická disciplína“, ve kterém si Markéta mimo jiného předsevzala právě utřídit si pojmy a tyto „naplnit významem“ (str. 79) a podepřít vlastní pedagogickou zkušeností. Zde je napětí mezi systematizací a lineárním plynutím výkladu nejvodivější.

Vedle názvů částí textu připomeňme i titul práce jako celku: Hlas autority. V první řadě je třeba vyzdvihnout a ocenit, že název neobsahuje slova „moje“, „cesta“, „autorství nebo autorský“ a „pokus“. „Hlas autority“ budí, alespoň ve mně, bezprostřední zájem. Je zároveň otázkou i výzvou, staví si vysokou laťku – jednak v očekávání obsahu sdělení, jednak co do stylistické úrovně. Především ale rovnou a bez omluvných okolků komunikuje. To se dá říct i o autorčině stylu. V tomto ohledu opravdu přerůstá „*díplomovou práci*“, tedy určitý druh akademického textu podložený dostatečnými zdroji odborné literatury, který se pokouší o nový pohled na zadané téma a poslouží studentovi k tomu, že se bude moci titulovat *magistrem umění*.“ (str. 78) Markéta se svým tématem zabývá z vnitřní potřeby dozvědět se a o svém tématu píše, aby je sdělila. Člověk se nemůže zbavit podezřelého dojmu, že to dělá ráda, místy málem s nadšením, které je pak patřičně usměrňováno její myslitelskou kázní, případně tlumeno občasnými povzdechy nad časovými, prostorovými nebo jinými limity, které se jí kladou do cesty.

Čtenářskou zvědavost probouzí i vypravěčská osobnost, vedle dalšího i jaksi mimoděčně naznačenými odkazy na příbuzná témata a oblasti. Letmé zmínky o Aristotelově kosmologii (str. 22) nebo Wittgensteinovu Traktátu (str. 20) dávají tušit rozsah a hloubku autorčina záběru a je spíše známkou její sebekontroly, že se nepřetěžují přílišným rozsahem. Naproti tomu poznámky o užitečnosti znalostí fyziologické fonetiky (např. str. 59 a 64) by si rozhodně více prostoru zasloužily

To nás přivádí k, řekněme, praktické části práce, tj. k popisu a rozboru hlasových seminářů, na kterých Markéta prověřovala své pedagogické postupy. Autorka nás vždy poctivě uvádí do okolností jednotlivých setkání, s ohledem na čtenáře popisuje své předpoklady a plány a jejich posun během realizace, vykresluje specifika, zvláště u prostředí vojenského. Tam totiž směřoval první, a zároveň nejambicióznější výsadek z bezpečného zázemí školního provozu. Zorganizováním, provedením a vyhodnocením jen tohoto semináře by se většina diplomantů bohatě uspokojila, protože novost tématu a objem získaných dat je, jak vychází najevo, mimořádný. Následují ovšem ještě kapitoly o dílně pro už výše zmíněné ochotníky z Božejovic a semináře pro dvě skupiny pedagogických pracovníků. Každý z těchto oddílů je zpracován věrohodně a přehledně, všechny čtyři oddíly – včetně úvodního převážně teoretického – drží pohromadě a dávají ve svém sledu smysl. Přesto ve mně zůstává pocit, že nás závěr práce přepadá ne docela na konci. To Markéta ostatně v posledních řádcích přiznává: „Lidský hlas a řeč mě nepřestávají fascinovat a je mi už nyní jasné, že toto není konec, ale začátek práce. Možná tedy nyní nepíši závěr, ale úvod.“ (str. 79) Chvályhodná otevřenost – ke čtenáři i do budoucna. Pro účely diplomové práce by se ale po důkladné

expozici a poctivé analýze hodil ještě prostor pro syntézu, usouvztažnění nebo porovnání výstupů oněch tří výpadů do života praktického. (Jen v malé míře dochází k průnikům v kapitole 4.5 Snaha všechno sdělit.)

Alternativou pro posílení pocitu celistvosti práce by mohla být zvýrazněná autobiografická linka, kterou v Závěru sama autorka připouští. („Problém je v tom, že není nudnější knihy nežli biografie, snad jen sbírky slavných citátů.“ Str. 78) Tak nyní struktura práce vyznívá. Autorka jako by říkala, že právě sem na „své cestě k pokusu o autorské pojetí hlasu“ došla a o tom nám podává zprávu. Pak by asi bylo na místě posílit vrstvu reflexe autorčiny vlastní zkušenosti s hlasem rolích vojákyně, herečky a učitelky, a ne toliko pedagogickou linku směřovanou k těmto třem skupinám.

Zacházení se zdroji je příkladné, pokrývá tradiční katederní literaturu k tématu i další texty, a dále řadu audiovizuálních pramenů, které jsou patřičně uvedeny v seznamu zdrojů. Samotnému tělu práce doplňuje příručka cvičení použitých při jednotlivých workshopech. Instrukce jsou srozumitelné i pro člověka hlouběji neobeznámeného s problematikou hlasu, navíc doplněné návodnými nákresy pro lepší představu. Varianta čtení „příručka“ je tím završena.

Mezi možnostmi, jak se postavit k textu její práce, uvádí autorka na straně 79 i tuto: „Dost dobře ho lze také nečíst vůbec.“ Taková varianta tu bezpochyby je a souhlasit se dá i s dovětkem, že „taková svoboda je u některých textů k nezaplacení“, u práce Markéty Štauberové by ale to byla škoda. Práci proto doporučuji k obhajobě.

Doplňující otázky:

- 1) Na straně 28 čteme: „Jedině autenticita je podle mého názoru také základem autority.“ Popište prosím blíže souvislost mezi oběma pojmy. Jakou autoritu může mít ku příkladu autenticky zlomený velitel jednotky, nebo naopak jakým způsobem je autentický autoritativní výrok soudu?
- 2) V kapitole Úvod do problematiky dochází k implicitnímu srovnání hudebních hvězd typu Robbieho Williamse a písničkářů s „autentického projevu“, např. Karla Plíhala. Jaké zásadní rozdíly lze u jejich vystoupení vysledovat z hlediska posluchačského nebo diváckého zážitku?
- 3) Bonusová otázka: „Když pak **fonuji**, zkoumám jednotlivé rezonance – dotekem ruky cítím vibrace, ale také vnitřním pohledem pozoruji a zvědomuji prostory a dopomáhám si představou klenby gotického chrámu.“ (str. 58) Prosím o demonstraci fonování.

Pavel Zajíček v. r.

V Praze dne 20. září 2020